

Troepen laveren tussen de dode paarden en het puin bij Ieper in 1917. © Topham Picturepoint

tisch opmerkte. De Waalse regering richtte einde 2010 een werkgroep op, maar beslist pas eind dit jaar over een definitief plan. Het budget 'hangt af van de gemaakte keuzes', is er te horen. Het staat in schril contrast met de miljoenen Vlaamse subsidies. Ook Waalse steden werden nochtans zwaar getroffen. Dinant, Sambreville, Andenne en Visé, bijvoorbeeld. Zij allieerden zich intussen met Aarschot, Leuven en Dendermonde onder de vlag van 'martelaarsteden'.

Maar blijft er überhaupt nog wel iets over voor België en Wallonië? Heeft de Vlaamse regering de voorbije jaren niet op zowat alle denkbare initiatieven een leeuwenvlag geplant? Ontslagnemend West-Vlaams gouverneur Paul Breyne, die één en ander vanaf februari federaal gaat coördineren, zucht bij de vraag. 'We gaan de herdenking van een catastrofe die miljoenen mensenlevens kostte, toch niet *communautariseren*, zeker? Ik weet dat dat allemaal delicaat ligt, maar dit gaat over vrede, verdraagzaamheid en eendracht. We *mogen* daar niet over bakkeleien.'

Helaas. De kleine oorlog om de Grootte is al volop losgebarsten. Een maand geleden stuurde de Vlaamse regering een ontwerp-tekst van de *Flanders Fields Declaration* naar een aantal ambassades. Daarin staan allerlei ontroerende zaken over 'humanity's

ability to overcome its divisions' maar schittert (alweer) één woord in zijn afwezigheid: België. 'Het gaat om een *draft* die we wilden aftoetsen', zegt Kris Peeters. 'Er zijn al verschillende versies van geweest. Er is nog niets definitief.' Bovendien, zegt Geert Bourgeois, wordt 'geen enkele individuele nationaliteit vermeld.' Dat klopt. 'Young men from all parts of the world came to die on Flanders battlefields', staat er.

Maar het onheil is geschied. Wallonië is boos. *Off the record* is zelfs te horen dat het de *Flanders Fields Declaration* niet zal ratificeren. 'Vlaanderen mag zo'n tekst verspreiden', klinkt het. 'Maar waarom kon het ons daar niet bij betrekken? Was dit geen prachtige kans geweest om *samen* naar buiten te treden?' In de ontwerp-teksten voor het Waalse actieplan is er naar verluidt wél sprake van 'les populations belges'. Het maakt de Vlaamse voortvarendheid des te moeilijker verteerbaar.

Monopolie op lijden

'Vlaanderen heeft geen monopolie op het lijden van de Eerste Wereldoorlog', zegt Jean-Charles Luperto (PS), parlementsvoorzitter van de Federatie Wallonië-Brussel en burgemeester van 'martelaarstad' Sambreville. 'Vlaanderen gebruikt hier oorlogsslachtoffers om zijn naam te versterken en toerisme te genereren. Ik vind dat - met permissie - lage motie-

ven. Als we zelfs in het herdenken van oorlogsdoden al niet meer verenigd kunnen zijn, waarin dan nog wel?' Kamerlid Christophe Bastin (cdH) had het in een parlementaire over 'recuperatie van de geschiedenis.'

Waals minister-president Rudy Demotte (PS) hoedt zich voor commentaar. Hij wil geen polemiek. De Franstalige pers is minder terughoudend. 'Vlaanderen probeert een oorlog te regionaliseren die een heel deel van Europa in puin heeft gelegd', schreef *La Libre Belgique*. Het imago van Geert Bourgeois helpt ook niet. Als de man van de 'Vlaamse kust' zegt dat de gesubsidieerde projecten voor 2014-18 een 'Vlaams karakter' moeten hebben, wordt een aantal mensen vanzelf ongerust.

'Ach, zo kan je natuurlijk alles verkeerd uitleggen', reageert Bourgeois, geprikkeld. 'Het gaat over de evenementen. Die moeten een Vlaams of internationaal karakter hebben, waarbij "Vlaams" betekent: geen puur lokale organisatie. We staan van bij het begin open voor samenwerkingen met het Waalse en het federale niveau. Maar - en daar bedoel ik niet verkeerd mee: *it takes two to tango*. Vlaanderen is hier al van 2006 mee bezig. De andere overheden zijn later begonnen. Kan men ons dan kwalijk nemen dat we al verder staan?'

Bourgeois heeft er geen problemen mee om het merk 'Vlaanderen' te promoten via een wereldoorlog. 'Flanders fields is een sterk merk, van Nieuw-Zeeland

tot Canada. Misschien wel het sterkste merk dat we hebben. Natuurlijk spelen we dat ten volle uit. Waarom zouden we daar terughoudend in moeten zijn? Die oorlog is er geweest. Het hele land had eronder te lijden, maar 90 procent van de soldaten sneuvelde in de Westhoek. Dat mogen we toch herdenken? Als het de streek rond Luik was geweest, dan zou de geografische klemtoon ongetwijfeld daar gelegen hebben. Het is niet onze bedoeling om de oorlog te recupereren. Echt niet. Maar we gaan de gruwelijke historische realiteit van de Westhoek en het IJzerfront toch niet ook ontkennen zeker?'

Lees verder op blz. 26

© pn

'Waarom zouden we terughoudend moeten zijn om Flanders fields uit te spelen, om Vlaanderen te promoten? Het is een sterk merk'

MINISTER GEERT BOURGEOIS (N-VA)